

LEKSANDS
KOMMUN

Kultur- och Fritidsnämnden

Biblioteksplan 2010-2012

2010-04-19

Innehållsförteckning

1. Inledning

- 1.1 Syfte och metod
- 1.2 Utgångspunkt
- 1.3 Övergripande mål
- 1.4 Revidering av biblioteksplanen

2. Kommunens struktur

3. Verksamhetsområden

3.1 Sociala verksamheten

- 3.1.1 Nuläge och önskemål från brukarna
- 3.1.2 Framtiden – att arbeta mot

3.2 Barn och familj

- 3.2.1 Nuläge och önskemål från brukarna
- 3.2.2 Framtiden – att arbeta mot

3.3 Livslånga lärandet

- 3.3.1 Nuläge och önskemål från brukarna
- 3.3.2 Framtiden – att arbeta mot

3.4 Grundskolan

- 3.4.1 Nuläge och önskemål från brukarna
- 3.4.2 Framtiden – att arbeta mot

3.5 Allmänheten

- 3.5.1 Nuläge och önskemål från brukarna
- 3.5.2 Framtiden – att arbeta mot

3.6 Insjöns filial

- 3.6.1 Nuläge och önskemål från brukarna
- 3.6.2 Framtiden – att arbeta mot

3.7 Leksands gymnasium

4. Sammanfattning

5. Bilaga

1 Inledning

”Bibliotekslagen säger att varje kommun ska ha folkbibliotek och att alla medborgare ska ha tillgång till ett folkbibliotek:

- Till främjande av intresse för läsning och litteratur, information, upplysning, och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt skall alla medborgare ha tillgång till ett folkbibliotek.
- Folkbiblioteken skall verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare.
- Varje kommun skall ha folkbibliotek”.
(Biblioteksplaner – från bibliotekslag till biblioteksplan, 2005 s. 17).

Enligt Unescos folkbiblioteksmanifest är folkbibliotekets huvuduppgifter ”att verka för läskunnighet, information, utbildning och kultur” (Unescos folkbiblioteksmanifest, se bilaga). (Svenska Unescorådets skriftserie 1/2006 s. 10-11).

Bibliotekslagen (SFS 1996:1596) kompletterades 2005-01-01 med 7 a (SFS 2004:1261) enligt följande, ”Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka. Kommuner och landsting skall anta planer för biblioteksverksamheterna”.

2008-06-23 beslutade Kultur- och fritidsnämnden ”att uppdra till en styrgrupp bestående av nämndens ordförande, vice ordförande samt en ledamot från oppositionen att arbeta fram ett förslag till biblioteksplan för Leksands kommun.”

1.1 Syfte och metod

Syftet med biblioteksplanen är att kartlägga invånarnas behov och önskemål i kommunen för att kunna planera för framtiden på ett bra sätt. Kartläggningen sker genom en enkät till allmänheten och genom samtal i fokusgrupper med enskilda personer från olika verksamhetsområden.

1.2 Utgångspunkt

Arbetet med biblioteksplanen utgår från nu gällande verksamhetsmål för kultur- och biblioteksavdelningen samt arbetsgruppens synpunkter. Personalen har utifrån sina kompetensområden bildat fyra fokusgrupper för att i möjligaste mån täcka in bibliotekets olika målgrupper.

Dessa gruppers uppgift är att ta fram invånarnas behov och önskemål när det gäller biblioteket. För att täcka in den största gruppen låntagare, som här benämns Allmänheten, har en enkät genomförts.

- Sociala gruppen
- Barn- och familjegruppen
- Livslånga lärandegruppen
- Grundskolegruppen
- Allmänheten

1.3 Övergripande mål

Kultur- och biblioteksavdelningen har tillsammans utformat ett antal verksamhetsmål:

- öka antalet besökare till kulturhuset, avdelningens besöksmål, aktiviteter och arrangemang
- öka utbudet av aktiviteter för barn och ungdomar
- utveckla samarbetet med lärosäten för vuxenstudierande som exempelvis Lärcentrum, Högskolan och folkhögskolorna samt föreningar, företag, studieförbund och organisationer
- genomföra planen för Kulturhusets utveckling
- genomföra mediahanteringsplanen för biblioteket

Fokusgrupperna återknyter på någon eller flera punkter till dessa verksamhetsmål och genom att ta reda på vilka önskemål och behov som finns av biblioteket ökar förhoppningsvis möjligheterna att uppnå målen.

1.4 Revidering av biblioteksplanen

Det kommer att göras en första revidering av biblioteksplanen år 2012. Därefter kommer det att ske en revidering vart fjärde år, i mitten av varje mandatperiod.

2 Kommunens struktur

Leksands kommun (2008 års siffror)

Folkmängd

Leksand	10 040
Insjön	2 734
Siljansnäs	1 846
Djura	<u>668</u>

Summa **15 288**

Åldersfördelning

Förskoleålder 0-6 år:	974
Grundskoleålder 7-15 år:	1535
Gymnasieålder 16-19 år:	922
Vuxna 20-64 år:	8336
Vuxna 65-XX år:	3521

Näringsliv

Antal företag **928**

Struktur anställda

Över 500 anställda	Leksand kommun (1 272 årsarbetare)
300-499 anställda	Clas Ohlsons
100-299 anställda	Ejendahls, Leksands bröd, Bergkvist-Insjön, Tomoku Hus

Nya företag (2008) **120**

Utbildning

Förskola (antal barn)	568
Grundskola (antal elever)	1572
Gymnasiet (antal elever)	817

Vuxenutbildning

Folkhögskolorna (antal studerande)

Leksands folkhögskola	155	6 kurser + 2 distanskurser
Västanviks folkhögskola	58	4 kurser
Sätergläntan	68	4 längre kurser; 85 kortkurser (med sammanlagt 700 elever)

Campus (antal studerande)

Entreprenörskolan	165	3 kurser + 2 distanskurser
Lärcentrum	245	5 kurser
Siljansutbildarna	72	

Vård och omsorg

Äldreboende (antal personer)	210
Hemtjänst	280

Invandrare och flyktingar

5% av kommunens befolkning är utrikes födda. 1/3 i Norden, 1/3 i Europa och 1/3 övriga världen

Flyktingmottagning gäller främst arabisktalande (Irak och Palestina)

Föreningsliv

Antal föreningar	220
------------------	------------

Kultur-, fritids-, sport-, by-, folkdans-, handikapps-, nykterhets-, pensionärs-, politiska, religiösa-, skytte-, trädgårdsodlings-, viltvårdsföreningar och studieförbund.

Typ av bibliotek

Folkbibliotek

Ett huvudbibliotek (HB)

Antal anställda:	3 heltids bibliotekarier ; 4 biblioteksassistenter (resp. 87,5, 75, 60, 50 %) ; 100 % vaktmästare
Öppettider/vecka	55 tim/v

Filial

Antal anställda	En filial belägen i Insjön
Öppettiden/vecka:	50 % filialföreståndare 15,5 tim/v

Biblioteksverksamhet

Siljansnäs

Siljansnäs skolbibliotek har öppet 2,5 timmar på måndagar för allmänheten. Detta sköts av 6 st. frivilliga

Sociala verksamheten

”*Boken kommer*” - Röda korset kör ut böcker och andra media till de låntagare som inte kan ta sig till biblioteket, *Daisy* – bok på cd-rom skiva som kräver en särskild spelare, *Stor stil* – originaltexten med ett större typsnitt m.m..

Utlån folkbiblioteken (2008)

100.232 lån

Grundskole- och gymnasiebibliotek

Skola	Antal anställda, tjg grad	Antal öppettimmar per vecka	Antal utlån 2009
Norra området			
Sammildalskolan F1-9	1 pers 75 %	30	12 526
Tällbergs skola F1-6	1 pers 25 % *	4	4 197
Sjugare skola F1-6	*	1,75 **	1 077
Ullvi skola F1-6	*	1,75 **	2 652
Västra området	1 pers 100 %		
Åkerö skola F1-9		20	13 143
Siljansnäs skola F1-6		6	8 135
Södra området	1 pers 100 %		
Insjöns skola F1-9		17	20 102
Gärde skola F1-6		4,25	2 444
Djura skola F1-6		3,75	1 984
Gymnasieskolan	1 pers 100 %	40	7 583

* 25 % gemensamt för byskolorna i norra området

** 3,5 tim varannan vecka

Statistik folkbibliotek och skolbibliotek

	2009	2008	2007	2006	2005
Utlån av media	170 386	174 739	186 771	200 446	197 941
Lån/invånare	11,1	11,4	12,1	13,0	12,8
Lån/inv Dalarna	8,2	8,3	8,6	8,8	8,9
Lån/inv riket		7,6	7,5	7,7	7,9
Nya låntagare	829	756	751	837	884
Aktiva låntagare	6 892	7 009	7 407	7 788	
Antal frågor	10 748	11 141	8 457		
Antal besök hemsidan	35 180	23 655	18 966	28 788	
Antal utställningar	14	17	17	12	

3 Verksamhetsområden

Bibliotekspersonalen är indelad i fyra grupper utifrån var och ens speciella kompetens och verksamhetsområde. Dessa fyra grupper är, Sociala (för alla med särskilda behov), Barn och familj, Livslånga lärandet samt Grundskola. I en femte grupp, kallad Allmänheten, samarbetar all personal.

Arbetsgrupperna har under våren 2009 genomfört träffar i sina respektive fokusgrupper med företrädare för de olika verksamheterna. Varje arbetsgrupp har formulerat vad de i dagsläget kan erbjuda låntagarna, vilka behov de ser som inte tillfredställs samt vilken vision de har för verksamheten. Här nedan presenteras samtliga grupper och vad de har kommit fram till gällande ”nuläge och önskemål från brukarna” samt ”framtid – att arbeta mot”.

3.1 Sociala gruppen

3.1.1 Nuläge och önskemål från brukarna

Biblioteket erbjuder Lättläst och Storstil till alla låntagare. Till låntagare med någon form av funktionsnedsättning finns också Daisy, cd-romskiva som kräver en speciell spelare (rymmer en hel bok på en cd). Flera nya daisyspelare har köpts in. Nyligen har en särskild avdelning i anslutning till informationsdisken sammanställts med Daisy, Lättläst och Storstilböcker. Biblioteket beställer depåer av böcker från Lånecentralen i Stockholm på olika språk till både barn och vuxna vid behov. En ”Äppelhylla” finns med litteratur för och om barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar.

En särskilt riktad verksamhet, ”Boken kommer”, vänder sig till låntagare som inte längre kan ta sig till biblioteket. En tillgänglighetsplan finns utarbetad.

Biblioteket nyttjas av vuxenstuderande från SFI, dagcentralen, synskadade, och dyslektiker. Gruppernas olika behov speglar sig i hur man använder biblioteket. SFI lånar LL (lättlästa böcker), ordböcker, bilderböcker (när LL är för svårt), bok + cd för att lära svenska från grunden. Synskadade och dyslektiker lånar Daisy (bok inläst på en cd).

För de döva kommer vi att erbjuda elektroniskt nedladdade talböcker på teckenspråk på DVD för utlån fr.o.m. våren 2010. Biblioteket har anmält intresse för att som första bibliotek i Dalarna prova denna nya teknik som Talboks- och Punktskriftsbiblioteket TPB erbjuder.

Lärare och vårdpersonal söker efter speciallitteratur för sitt arbete och sin kompetensutveckling. Boken-kommer verksamheten fungerar fullt ut genom samarbetet med Röda Korset som kör ut böcker till ett tjugotal Boken-kommer-låntagare.

De flesta är nöjda med bibliotekets service. Däremot saknas en studiebibliotekarie som kan ta fram studielitteratur och specialartiklar till exempelvis sjuksköterskorna. SFI önskar fler bok + cd med långsam inläsning, cd-böcker på sitt eget språk, lättlästa böcker och böcker med parallelltext även med cd (svenska/egna språket).

Deltagarna i fokusgrupperna önskade en kontaktperson för respektive grupp för att få organiserade visningar/frågestunder på biblioteket. SFI önskade uppföljande visningar i mindre grupper. Affischer på vårdavdelningar om bibliotekets utbud var ett annat önskemål.

3.1.2 Framtiden – att arbeta mot

- skapa kontaktnät för att nå ut till fler
- välkomnande och tillgängligt för alla grupper med särskilda behov
- tillhandahålla tekniska hjälpmedel för dessa grupper
- åtgärder i tillgänglighetsplanen genomförs
- anställa en bibliotekarie som vänder sig till vuxenstuderande

3.2 Barn- och familjegruppen

3.2.1 Nuläge och önskemål från brukarna

Barn- och ungdomsbiblioteket är till för barn och ungdomar och deras familjer. När det gäller de yngsta barnen samarbetar biblioteket med Familjecentrum. Alla föräldragrupper besöker biblioteket. I Föräldrahyllan finns medier om barn och föräldraskap. I Äppelhyllan finns

medier för och om barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Barnkulturverksamhet i biblioteket är barnteater, tävlingar och sagostunder. För barn och ungdomar i skolåldern ligger fokus på deras besök på fritiden, men biblioteket tar också emot skolklasser för visningar och författarbesök. Barn- och ungdomsbiblioteket fungerar som en depå för skolbiblioteken.

Förskolan är en viktig målgrupp i barnbiblioteksverksamheten. Alla förskolor lånar böcker på biblioteken. Pedagogerna besöker biblioteket själva eller tillsammans med barnen. För förskolor längst bort från biblioteken sker besöken för det mesta utan barn. Filialen är uppskattad just för att den ligger ”nära”. Pedagogerna anser det viktigt att ta med barnen till biblioteket, eftersom en del barn inte går dit med sina föräldrar.

Alla förskolor har bokombud. Bokombudsträffarna innehåller alltid en presentation av nya barnböcker och pedagogisk litteratur. Barn- och ungdomsbibliotekarien besöker föräldramöten och pratar om varför det är viktigt att läsa för barn. Förskolorna lånar temalådor med böcker. Temalådorna används på två sätt, i verksamheten och genom att barn och föräldrar lånar hem böcker. Att temalådorna kan skickas med internposten till de kommunala förskolorna är mycket uppskattat. Några förskolor har regelbundet utställningar på biblioteket. Alla förskolor deltar i de barnteaterarrangemang som arrangeras i samarbete med Svenska kyrkan. Någon förskola besöker pysselaktiviteterna vid filialen.

Förskolorna är överlag mycket nöjda med biblioteket och dess service. Att kunna ”bara gå och låna” med barnen uppskattas. Temalådor, bokombudsverksamhet och filialen är också mycket uppskattade. Något generösare öppettider på filialen efterfrågas. Framförallt önskar pedagogerna fler arrangemang för förskolegrupper. De vill inte ha traditionella sagostunder där en person läser högt ur en bok/berättar en saga, det tycker förskolepedagogerna att de kan göra själva. Det som efterfrågas är temastunder med något mer än boken, som dramatisering av sagor, ritsagor, dockteater eller sagostunder med lokal anknytning. Detta ställer högre krav på den som håller i sagostunden.

Förskolepedagogerna önskar också filmvisningar och tävlingar för förskolan på biblioteken, samt att bibliotekspersonalen är mer närvarande vid förskolornas besök. När det gäller medier önskar sig pedagogerna fler diabolbilder, flanosagor och ritsagor, alltså medier som tillför ytterligare en dimension till den tryckta boken

3.2.2 Framtiden – att arbeta mot

- barn- och ungdomsbiblioteket lockar **hela** familjerna – från de små barnen till tonåringarna och deras föräldrar och mor- och farföräldrar
- biblioteket är en plats som förskolegrupper och skolklasser tycker att det är värt att besöka, biblioteket är en plats som prioriteras
- att anställa en barnkultursekreterare som i samarbete med barn- och ungdomsbibliotekarien utvecklar den allmänkulturella barnverksamheten i Kulturhuset gentemot både förskola/skola och allmänhet. Det skulle göra det mer möjligt att tillmötesgå önskemålen om temastunder och filmvisningar

3.3 Livslånga lärandegruppen

3.3.1 Nuläge och önskemål från brukarna

Bibliotekspersonalen ger vägledning vid litteraturval och informationssökning till alla studerande. Bibliotekskatalogen på Internet är ett bra sökretdskap hemifrån. Biblioteket köper

in och fjärrlånar kurslitteratur. En särskilt riktad verksamhet till studerande är vid behov visningar av biblioteket.

Biblioteket nyttjas av vuxenstuderande och även till viss del av lärarna. De studerande söker litteratur och information för respektive kurs. De lånar också böcker ”privat”. Lärarna söker oftast efter speciallitteratur i sitt arbete.

Alla är nöjda med biblioteket och tycker sig få en bra och personlig service. Grupperna tycker att det är ett mycket bra utbud (böcker, musik, filmer) i förhållande till befolkningmängden. De framhåller också att biblioteket är stort och rymligt med bra studiemöjligheter och att fjärrlånade böcker kommer snabbt.

För att fler ska använda biblioteket önskas mer information till elever och lärare samt fler organiserade visningar (för både elever och lärare) med tillhörande undervisning i att söka i bibliotekskatalogen. Alla önskade att det fanns en studiebibliotekarie. Denne skulle vara kontaktperson på biblioteket för vuxenstuderande.

Grupperna önskade också viss undervisning i informationssökning på nätet: hur man minskar antal träffar, pålitliga källor m.m. Ett annat önskemål är att biblioteket ska erbjuda tillgång till betaldata-baser. Det framkom också önskemål om diverse information i vår bibliotekskatalog på Internet ex. nya titlar. Önskvärt är också att återkoppling sker inom fem dagar på allmänna frågor, fjärrlån och inköpsförslag. Mer specifika önskemål som framkom var: Yrkessvenska (SFI), Teckenspråk och material för döva invandrare (VFH).

3.3.2 Framtiden – att arbeta mot

- biblioteket ska utöka sin service med snabbare återkoppling på allmänna frågor, fjärrlån och inköpsförslag. Mer information ska läggas in i bibliotekskatalogen
- att biblioteket i större utsträckning ska vara de studerande behjälpliga med svar på frågor ex ”Boka en bibliotekarie”. En ökad tillgång till databaser ex. Artikelsök, olika dagstidningsdatabaser skulle då behövas. Att anställa en bibliotekarie som vänder sig till vuxenstuderande och fungerar som en länk mellan vuxenutbildning och bibliotek. Det skulle möjliggöra en fördjupad kontakt med rektor och en lärare vid varje skola för samarbete och vetskap om framtida elevunderlag, nya kurser samt litteraturlistor.

3.4 Grundskolegruppen

3.4.1 Nuläge och önskemål från brukarna

Samtliga kommunala grundskolor har ett eget skolbibliotek. Alla skolbiblioteken ingår i ett system med gemensam datoriserad katalog och utlåning. Detta är ett rationellt system, som gör att man smidigt kan lokalisera och få tag i en sökt bok, man kan låna böcker av varandra till enskilda elever eller till temaarbeten, kravarbetet blir enkelt och man kan ta ut statistik över hur bokbeståndet används.

För att ta reda på hur skolans behov i förhållande till skolbiblioteken ser ut genomfördes en enkätundersökning. Skolbiblioteksverksamheten får mycket positiva omdömen från arbetslagen. Samtliga anser att det är mycket värdefullt och en otrolig tillgång att ha ett skolbibliotek i undervisningen. Skolbiblioteken har ett bra utbud och lärare och elever får bra service från kunniga och hjälpsamma skolbibliotekarier. Aktiviteter som Läsmaraton och Lilla Nobelpriset uppfattas också som positiva.

Enkätsvaren visar också att det finns några återkommande önskemål från skolpersonalen. Det tydligaste önskemålet är mer lässtimulerande verksamhet i klasserna, som exempelvis bokprat och författarbesök. Ett annat tydligt önskemål är utökade öppettider och fler bibliotekarie-timmar, samt en vikarie vid sjukfrånvaro, möten etc. Personalen på F-9-skolorna vill ha skolbiblioteket öppet hela skoldagen under hela skolveckan, och F-6-skolorna önskar besök av skolbibliotekarien minst en dag/vecka. Några 7-9-skolor önskar att bibliotekarien skall undervisa i informationskompetens samt källkritik. Flertalet uttrycker en oro för att skolbiblioteken ska komma att försvinna eller att verksamheten skall krympas.

Det lärarna önskar – utökade öppettider, bokprat, undervisning i informationssökning – är delar i en skolbiblioteksverksamhet som stödjer undervisningen och elevernas lärande. Men som organisationen ser ut nu är det svårt att genomföra. Skolbibliotekarietjänsterna är ojämnt fördelade över områdena när det gäller tid och inte jämförbara med varandra när det gäller innehåll.

Enligt ”Skolbibliotek för lärande” (BTJ) är en rimlig arbetsbelastning för en skolbibliotekarie ca 10 h/vecka/100 elever. Detta innebär för Leksands 1605 stycken grundskoleelever 160 h skolbibliotekarie, dvs. fyra heltidstjänster. I dagsläget har Leksands kommun tre heltidstjänster på grundskolebiblioteken.

3.4.2 Framtiden – att arbeta mot

Basverksamheten fungerar bra och skolbibliotekarierna strävar efter bibehållen service och anslag. För att kunna vidareutvecklas måste skolbiblioteket integreras i skolans verksamhet och dess lokala arbetsplan och skolbibliotekarierna vara delaktiga i arbetslagens arbete. För att skolbibliotekarierna ska kunna utveckla sitt uppdrag behövs följande:

- årlig uppföljning/utvärdering
- medieanslag som uppräknas varje år
- fastställd inläsningstid till skolbibliotekarierna
- central skolbiblioteksgrupp/biblioteksråd med rektorerna, skolbibliotekarierna samt lärarrepresentanter. Genom samverkan kan man analysera behov samt ställa upp mål
- önskvärt är att på varje F-9 skola ha en heltidsbibliotekarie samt en assistent, för att kunna arbeta aktivt med läsfrämjande och informationssökning och vara öppna och bemannade hela skoldagen.
- F-6-skolornas bibliotek är öppna och bemannade minst en hel dag i veckan.
- alla skolbibliotek har plats för en hel klass som studerar i biblioteket samtidigt.

3.5 Allmänheten

3.5.1 Nuläge och önskemål från brukarna

Bibliotekets största grupp av användare har vi valt att benämna Allmänheten. Alla är välkomna att slå sig ner och läsa en bok, dagstidning eller tidskrift, och att använda Internet och uppslagsböcker.

Med ett lånekort kan man:

- låna hem böcker, tidskrifter, ljudböcker, språkkurser och musik på cd
- reservera utlånat material
- beställa fjärrlån, vilket innebär att biblioteket lånar in böcker som vi inte själva har från andra bibliotek
- hyra film (åldersgräns 18 år)

Det finns också möjlighet att skicka fax och kopiera. Många låntagare lämnar in förslag på böcker och andra medier som de vill ska köpas in till biblioteket. Om möjligt köps dessa medier eller lånas in från annat bibliotek.

Via bibliotekets hemsida kan man söka, reservera och låna om böcker i bibliotekskatalogen. På särskilda formulär kan fjärrlån beställas och inköpsförslag lämnas.

Till äldre, sjuka och de med funktionsnedsättning/den del av allmänheten som inte kan läsa vanliga böcker finns möjlighet att låna Daisy (cd-rom skiva som kräver en särskild spelare) och böcker med Stor stil. Även spelare lånas ut.

I enkäten lovordar brukarna biblioteket och personalen får mycket beröm för bibliotekets service. Låntagarna tycker att biblioteket är ljusst och rymligt och att det finns ett stort utbud av böcker samt att personalen är kunnig, trevlig och tillmötesgående. Några menar att vårt bibliotek är det mest fantastiska bibliotek de känner till och att vår barnavdelning är underbar. Biblioteket är ”en lisa för själen, en riktig oas” skriver en låntagare.

Ett antal önskemål finns dock när det gäller media:

- fler böcker på engelska, tyska och franska
- fler titlar med tekniskt och religiöst innehåll
- fler ljudböcker och fler mp3-böcker
- nya böcker oftare
- ett större utbud av musikcd, företrädesvis världsmusik, men även fler musikböcker och noter.

Några andra önskemål:

- ett tyst läsrum.
- ett café med kaffe och bullar.
- att vi öppnar tidigare ex. från kl. 10.00
- att vi ska ha mer öppet på kvällar och helger.
- listor på nya böcker och andra medier tillgängliga på bibliotekets webbplats
- en förslagslåda.

3.5.2 Framtiden – att arbeta mot

- höjning av mediaanslaget för att bibehålla och tillmötesgå de önskemål som framkommit
- tillsättning av tjänster, en studiebibliotekarie och en barnkultursekreterare. Detta för att tillgodose de önskemål som framkommit om ökat öppethållande
- skapa ett tyst läsrum

3.6 Insjöns filial

3.6.1 Nuläge och önskemål från brukarna

Insjöns filial är ett integrerat skol- och folkbibliotek. Då föreståndaren är på plats är biblioteket alltid öppet. På filialen kan man låna/lämna tillbaka, reservera och beställa böcker och andra medier. Medier som finns är böcker, cd-böcker, dagstidningar och tidskrifter. Cd-skivor, Daisy för vuxna och Storstil samt språkkurser och film beställs från Leksands bibliotek. Även fjärrlån beställs via huvudbiblioteket. Filialen erbjuder också dator med Internet. Biblioteket har regelbundna utställningar och både sagostunder och pyssel för barn.

Insjöns bibliotek är välbesökt och uppskattat av låntagarna. Brukarna framhåller den sociala samvaron, närheten till sitt bibliotek och att de får ett positivt och bra bemötande.

Ett antal önskemål framförs av brukarna:

- möjlighet att lämna tillbaka böcker när biblioteket är stängt
- bättre datorer
- p-plats för bibliotekets besökare
- bättre utomhusbelysning
- bättre sandning under vinterhalvåret
- bättre handikappanpassning
- skyltning till biblioteket, svårt att hitta dit när man inte känner till det

En del låntagare lånar även på Leksands bibliotek för att få tillgång till ett större utbud och för att det är bättre öppettider. För en del är det också så att man arbetar i Leksand och lånar där när man ändå är på plats. Enligt filialföreståndaren känner inte heller alla till att det finns ett bibliotek i Insjön.

3.6.2 Framtiden - att arbeta mot

- en ökad anpassning av biblioteket för människor med funktionsnedsättning
- ett större bibliotek med en myshörna där man kan sitta och läsa och ta en kopp kaffe
- ökade öppettider och mer inre tid samt en vikarie när föreståndaren är borta.

3.7 Leksands gymnasium

3.7.1 Gymnasiebiblioteket

Gymnasiebiblioteket bemannas av en bibliotekarie på heltid. Tjänsten ligger under bildningsförvaltningen. Biblioteket har samma biblioteksdatasystem, BOOK-IT, som grundskole- och folkbiblioteken, vilket innebär att man har gemensamma katalog- och cirkulationsmoduler. Gymnasiebiblioteket är på detta sätt en del av de dagliga rutinerna vad gäller utlån, inlån och reservation. Folk- och grundskolebiblioteken har ett gott samarbete med gymnasiebiblioteket.

4 Sammanfattning

Syftet med biblioteksplanen är att kartlägga invånarnas behov och önskemål i kommunen för att kunna planera för framtiden på ett bra sätt. Kartläggningen sker genom en enkät till allmänheten och genom samtal i fokusgrupper med personer från olika verksamhetsområden. De fyra fokusgrupperna är den sociala gruppen, barn- och familjegruppen, det livslånga lärandet och grundskolegruppen.

Utgångspunkten för biblioteksplanen är verksamhetsmålen för kultur- och biblioteksavdelningen:

- öka antalet besökare till kulturhuset, avdelningens besöksmål, aktiviteter och arrangemang
- öka utbudet av aktiviteter för barn och ungdomar
- utveckla samarbetet med lärosäten för vuxenstuderande som exempelvis Lärcentrum, Högskolan och folkhögskolorna samt föreningar, företag, studieförbund och organisationer
- genomföra planen för Kulturhusets utveckling
- genomföra mediahanteringsplanen för biblioteket

I fokusgrupperna och enkäten framkom följande önskemål inför framtiden. Detta ska vi arbeta för:

1. Sociala gruppen

- skapa kontaktnät för att nå ut till fler
- tillgänglighet för alla grupper med särskilda behov
- tillhandahålla tekniska hjälpmedel för dessa grupper
- åtgärder i tillgänglighetsplanen genomförs
- anställa en bibliotekarie som vänder sig till vuxenstuderande

2. Barn- och familjegruppen

- barn- och ungdomsbiblioteket lockar hela familjerna – från de små barnen till tonåringarna och deras föräldrar och mor- och farföräldrar
- biblioteket är en plats som förskolegrupper och skolklasser tycker att det är värt att besöka, biblioteket är en plats som prioriteras
- att anställa en barnkultursekreterare som i samarbete med barn- och ungdomsbibliotekarien utvecklar den allmänskulturella barnverksamheten i Kulturhuset gentemot både förskola/skola och allmänhet.

3. Livslånga lärandegruppen

- biblioteket ska utöka sin service med snabbare återkoppling på allmänna frågor, fjärrlån och inköpsförslag. Mer information ska läggas in i bibliotekskatalogen
- att biblioteket i större utsträckning ska vara de studerande behjälpliga med svar på frågor ex ”Boka en bibliotekarie”. En ökad tillgång till databaser ex. Artikelsök, olika dagstidningsdatabaser skulle då behövas. Att anställa en bibliotekarie som vänder sig till vuxenstuderande och fungerar som en länk mellan vuxenutbildning och bibliotek.

4. Grundskolegruppen

- årlig uppföljning/utvärdering
- medieanslag som uppräknas varje år
- fastställd inläsningstid till skolbibliotekarierna
- central skolbiblioteksgrupp/biblioteksråd med rektorena, skolbibliotekarierna samt lärarrepresentanter.
- varje F-9 skola ha en heltidsbibliotekarie samt en assistent, för att kunna arbeta aktivt med läsfrämjande och informationssökning och vara öppna och bemannade hela skoldagen.
- F-6-skolornas bibliotek är öppna och bemannade minst en hel dag i veckan.
- alla skolbibliotek har plats för en hel klass som studerar i biblioteket samtidigt.

5. Allmänheten

- höjning av mediaanslaget för att bibehålla och tillmötesgå de önskemål som framkommit
- tillsättning av tjänster, en studiebibliotekarie och en barnkultursekreterare. Detta för att tillgodose de önskemål som framkommit om ökat öppethållande
- skapa ett tyst lärum

6. Insjöns bibliotek

- en ökad anpassning av biblioteket för människor med funktionsnedsättning
- ett större bibliotek med en myshörna där man kan sitta och läsa och ta en kopp kaffe
- ökade öppettider och mer inre tid samt en vikarie när föreståndaren är borta.

Bilaga

Styrgrupp: Louise Tysklind (s), Marie Johansson Grop (c),
Siv Enqvist / Margareta Hegarty (kd), Christer Lundman (förvaltningschef kultur-fritid)
Mats Brandt (1:e bibliotekarie), Katarina Bjelvenmark (bibliotekarie)

Deltagare i fokusgrupperna

Fokusgrupp 3.1 Sociala gruppen

Grupp 1: Lärcentrum med SFI och sjuksköterska från vårdavd. korttid (090421).

Grupp 2: Dagcentral, synombud, dyslexiförening och integrationssamordning (090423)

Fokusgrupp 3.2 Barn- och familjegruppen

Åhls barnakademi, Elefanten och Lissgården (090902)

Fokusgrupp 3.3 Livslånga lärandet

Grupp 1: Lärcentrum med SFI och Leksands folkhögskola (09.03.25)

Grupp 2: Entreprenörskolan och Västanviks folkhögskola (09.04.22)

Unescos folkbiblioteksmanifest

1. Skapa och stärka läsvanor hos barn redan från tidig ålder
 2. Stödja såväl självstudier som formell utbildning på alla nivåer
 3. Erbjudna möjligheter till kreativitet och personlig utveckling
 4. Stimulera barns och ungdomars fantasi och kreativitet
 5. Främja kunskap om kulturarvet, förståelse för kulturen och insikt om vetenskaplig forskning och utveckling
 6. Vara öppna för alla konstnärliga uttrycksformer
 7. Främja kontakten mellan olika kulturer och stimulera en kulturell mångfald
 8. Stödja muntlig berättartradition
 9. Garantera medborgarna tillgång till alla slag av samhällsinformation
 10. Tillhandahålla erforderliga informationstjänster för det lokala näringslivet, för organisationerna och för olika intressegrupper
 11. Underlätta utnyttjandet av informationsteknologi och förbättra kunskaperna om dess användning
 12. Ge stöd till och delta i alfabetiseringsprogram för alla åldersgrupper och vid behov ta initiativ till sådan verksamhet”
- (Svenska Unescorådets skriftserie 1/2006 s. 10-11).

Sammanfattning av svar på enkätundersökningen om folkbiblioteksverksamheten

Under juli och augusti genomfördes en besöksenkät. 175 personer besvarade enkäten var av 130 boende i Leksand och 45 från annan ort. Enkät indelades i följande åldersgrupper: 13-17 år (8/3) ; 18-25 (10/2) ; 26-40 (20/7) ; 41-64 (43/22) ; 65 och äldre (49/11).

70 stycken besöker oss minst en gång i veckan
82 stycken besöker oss minst en gång i månaden
23 stycken 1-2 gånger om året

Varför besöker man biblioteket:

Lån av böcker/tidskrifter:	138
Läsa tidningar/tidskrifter:	55
Använda dator/internet:	32
Sagostund eller annat evenemang:	4
Hyra film:	13
Låna musik:	25
Studera:	10
Se bibliotekets utställning:	5
Information/kunskapssökning:	6

134 av 138 fann vad de sökte. 70 besökare bad personalen om hjälp.
40 personer besökte vår hemsida.